

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННПП

Світлана КОНДРАТЮК

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання української мови та каліграфія

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **013 Початкова освіта**

Освітня програма: Початкова освіта

Мова навчання *українська*

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

« 30 » серпня 2023 р.

Голова *Бондаренко*

Юлія БОНДАРЕНКО

доктор педагогічних наук, професор

Розробник: Світлана Парфілова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 1 від «30» вересня 2023р.

Завідувач кафедри

Наталія ПАВЛУЩЕНКО
кандидат педагогічних наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
5-й		5-й	
Лекції			
46		16 год.	
Практичні / лабораторні			
62 год.		12 год.	
Самостійна робота			
158 год.		238 год.	
Консультації:			
4 год.		4 год.	
Вид контролю: іспит			
Загальна кількість годин – 270			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методика навчання української мови та каліграфія» є нормативною навчальною дисципліною для студентів спеціальності 013 Початкова освіта, освітнього ступеня «Бакалавр».

Мета курсу: ознайомлення майбутнього вчителя з теорією методики мови, з найефективнішими формами організації освітнього процесу, найдоцільнішими методами та прийомами навчання молодших школярів на сучасному етапі розвитку початкової школи.

Завдання курсу:

- ✓ опанування майбутніми вчителями шкільних програм та підручників з рідної мови;
- ✓ розуміння закономірностей формування ключових компетентностей молодших школярів у мовній галузі;
- ✓ оволодіння студентами методикою формування в учнів системи початкових уявлень і понять з фонетики, лексики, словотвору, морфології, синтаксису;
- ✓ оволодіння студентами прийомами ознайомлення школярів з найважливішими нормами української літературної мови та правопису і здійснення на цій основі мовленнєвого розвитку дітей, підвищення їхньої мовленнєвої культури.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта. Першого рівня вищої освіти» у студентів необхідно **сформувати загальні і спеціальні (фахові) компетентності**, а саме:

ІК–Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі початкової
ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК-4. Здатність працювати в команді.
ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.
СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.
СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров’язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів

<p>формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p>
<p>СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p>
<p>СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.</p>
<p>СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.</p>
<p>СК-13. Здатність здійснювати виховну діяльність в позакласній роботі відповідно до культурних надбань нації загалом, регіону зокрема й інтересів і потреб особистості; планувати, проектувати й організовувати позакласні виховні заходи.</p>
<p>СК-14. Здатність до самоаналізу, самовдосконалення та підвищення якості професійної діяльності.</p>
<p>СК-15. Здатність орієнтуватися в культурно-історичних особливостях регіону, з подальшим використанням отриманих знань в професійній діяльності.</p>

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання української мови та каліграфія» (ОК 1.19) для освітнього ступеня «Бакалавр» студент повинен:

Знати:

- зміст і спрямування концепцій та стандарту мовної освіти;
- психологічні й дидактичні засади навчання української мови;
- сучасні методи, прийоми і засоби навчання української мови;
- типи уроків, їх структуру і методичку проведення;
- інноваційні підходи до проведення уроків з мови.

Вміти:

- правильно визначати:
  - типи уроків, їх організаційну структуру;
  - організаційні форми, методи й засоби проведення уроків у відповідності з дидактичними принципами навчання, враховуючи вікові, психологічні особливості учнів й конкретні умови навчання;
- стимулювати інтерес та активність учнів до засвоєння знань, формування ключових мовних компетентностей, розвивати їхню увагу, мислення, мовлення;
- давати психолого-педагогічний аналіз уроків та позакласних заходів;

- самостійно вивчати передовий педагогічний досвід вчителів, робити відповідні висновки, які розкривали б особливості професії вчителя, узагальнювати й використовувати його в своїй навчальній роботі;
- виявляти взаємозв'язок методики з мовознавством і літературознавством;
- орієнтуватися в програмі та методичному забезпеченні підручників;
- розробляти фрагменти уроків на задану тему;
- розробляти плани-конспекти уроків різних типів.

Програмою курсу «Методика навчання української мови та каліграфія» для освітнього ступеня «Бакалавр» передбачено лекційні, практичні заняття та різні форми самостійної роботи.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: дидактика, педагогіка загальна, педагогічна психологія.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПР-01	
ПР-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
ПР-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.
ПР-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПР-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПР-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та

	трансформувати їх у різні форми.
ПР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПР-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПР-09	Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими учнями результатами.
ПР-10	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПР-11	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формуального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПР-12	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.
ПР-13	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПР-14	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.
ПР-15	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
ПР-16	Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.
ПР-17	Організовувати та здійснювати виховну діяльність в позакласній роботі з урахуванням культурних надбань регіону й інтересів і потреб особистості.
ПР-18	Планувати та реалізовувати заходи щодо самовдосконалення та

	підвищення якості професійної діяльності.
ПР-19	Збирати, інтерпретувати та застосовувати культурні надбання регіону в освітньому процесі початкової школи.
Знання	Зн1. Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання
Уміння	Ум1. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання
Комунікація	К1. Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації К 2. Збір, інтерпретація та застосування даних К 3. Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово.
Автономія і відповідальність	АВ 1. Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проєктами. АВ 2. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах. АВ 3. Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти. АВ 4. Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп. АВ 5. Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
В	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
С	Ставиться за вияв студентом майже повних, систематичних знань із дисципліни, в більшій мірі успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, переважання здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні помилки.
Д	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі,

E	достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
FX	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ з можливістю повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
F	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу далека від сутності, що зумовлюється відсутністю уявлень про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Сума
Розділ 1						Розділ 2					
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4		
Поточний контроль											
4	5	5	5	5	5	4	4	4	4		
Контроль самостійної роботи											
Підсумковий тест (залік)											

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Поточний контроль							Разом	Сума
Розділ 3								
T3.1	T3.2	T3.3	T3.4	T3.5	T3.6	T3.7		
Поточний контроль								
4	4	5	5	4	4	4	75	
Контроль самостійної роботи								
Підсумковий тест (екзамен)								
25							25	100

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, тестування, творчі завдання, презентації результатів виконаних завдань, оцінка самостійної роботи бакалаврів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Загальні питання методики навчання української мови

Тема 1.1. Методика навчання української мови як педагогічна наука

Мета, особливості і структура курсу методики навчання української мови. Психолого-педагогічні основи початкового навчання рідної мови. Зв'язок методики з іншими науками. Мовознавчі й літературознавчі дані в методиці викладання мови. Принципи навчання мови. Методи, прийоми і засоби навчання української мови. Специфіка змісту шкільного предмета «Рідна мова» в початкових класах. Чинні підручники для початкової школи. Внесок визначних лінгводидактів у розвиток науки. Джерела вивчення курсу методики навчання української мови в початкових класах.

Тема 1.2. Наукові засади методики навчання грамоти

Поняття грамоти, її значення в навчанні дітей молодшого шкільного віку. Психофізіологічні особливості молодших школярів. Лінгвістичні основи методики навчання грамоти молодших школярів. Принципи побудови шкільних підручників з навчання грамоти. Характеристика основних змістових ліній мовної освіти молодших школярів.

Тема 1.3. Навчання грамоти в сучасній початковій школі. Добукварний період навчання грамоти

Історичний огляд методів навчання грамоти. Особливості сучасного методу навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу й синтезу. Періоди та

етапи навчання грамоти. Вимоги до уроку читання і письма в період навчання грамоти. Основні освітні завдання добуқварного періоду навчання грамоти. Методика ознайомлення учнів з фонематичними уявленнями. Розвиток фонематичного слуху. Робота над усуненням вад мовлення. Методика підготовки першокласників до письма. Особливості навчання письма ліворуких учнів. Особливості структури уроків читання і письма в добуқварний період. Основні результати навчання по завершенню добуқварного періоду. Характеристика дидактичного матеріалу, засобів унаочнення в період навчання грамоти.

Тема 1.4. Букварний період навчання грамоти

Завдання букварного періоду. Етапи букварного періоду, особливості опрацювання матеріалу. Етапи уроку читання в букварний період навчання грамоти. Завдання кожного з них, особливості роботи. Етапи уроку письма в букварний період навчання грамоти. Види робіт з письма в букварний період. Взаємозв'язок методики навчання читання і письму. Коротка характеристика методів навчання письма. Вимоги до техніки і засобів письма.

Тема 1.5. Букварний період навчання грамоти (продовження)

Методика розвитку усного мовлення й мислення дітей в період навчання грамоти. Методика формування початкових уявлень про слово, речення, висловлювання. Словникова робота в період навчання грамоти. Аналіз матеріалу букваря. Методика роботи з букварем.

Тема 1.6. Післябукварний період навчання грамоти

Завдання післябукварного періоду. Робота над тестом у післябукварний період. Уроки читання і письма у післябукварний період. Особливості методичної роботи за навчальним посібником «Післябукварик».

Розділ II. Методика розвитку усного та писемного мовлення молодших школярів

Тема 2.1. Теоретико-методичні основи розвитку зв'язного мовлення молодших школярів

Психолого-педагогічні основи розвитку зв'язного мовлення учнів. Структура й зміст програми з розвитку мовленнєвих умінь, формування культури мовлення й етики мовного спілкування учнів 1-4 класів. Основні напрями роботи з розвитку мовлення учнів. Методи та прийоми навчання зв'язних висловлювань молодших школярів.

Тема 2.2. Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів

Основні уміння з розвитку зв'язного мовлення, якими повинні оволодіти молодші школярі. Місце переказів у системі роботи з розвитку зв'язного мовлення. Вимоги до навчальних переказів. Види переказів. Підготовка до написання переказу. Методика проведення детального, вибіркового, стислого переказів.

Тема 2.3. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі

Місце творів у системі роботи з розвитку зв'язного мовлення. Вимоги до них. Класифікація учнівських творів. Основні етапи роботи над учнівським твором. Особливості підготовчої роботи до складання творів різних видів. Критерії й норми оцінювання учнівських переказів й творів.

Тема 2.4. Методика вивчення елементів лексикології в початковій школі

Словникова робота в початковій школі. Ознайомлення школярів з прямим і переносним значенням слова, багатозначними словами, найпоширенішими омонімами. Синоніми, антоніми, пароніми і методика їх опрацювання на уроках рідної мови. Методика опрацювання фразеологічних одиниць з молодшими школярами. Види вправ з лексики і методика їх проведення. Розвиток діалогічного мовлення школярів.

Розділ III. Методика вивчення основних розділів початкового курсу української мови

Тема 3.1. Наукові основи методики навчання елементів фонетики, граматики, орфографії

Мета, завдання, зміст навчання елементів фонетики, граматики, орфографії в початковій школі. Структурування курсу української мови в початковій школі. Принцип розташування матеріалу за роками навчання. Структура підручника з мови, його функції. Методика формування граматичних понять на уроках мови в початкових класах.

Тема 3.2. Методика вивчення елементів фонетики та графіки в початковій школі

Методика вивчення фонетики в початковій школі. Методика вивчення графіки в початковій школі. Співвідношення між звуками та буквами. Методика звукового та звуко-буквеного аналізу. Помилки у звуковому аналізі. Звукові, звукобуквені аналітичні, аналітико-синтетичні та синтетичні вправи (звукове моделювання та конструювання).

Тема 3.3. Методика вивчення морфемної будови слова на уроках української мови в початкових класах

Аналіз завдань та етапів вивчення морфемної будови слова. Методика роботи над морфемним складом слова. Система вправ з ознайомлення молодших школярів із морфемною будовою слова. Морфемний розбір слова.

Тема 3.4. Методика вивчення орфографії та пунктуації

Орфографія як предмет вивчення; поняття про орфограму; лінгвістична природа написань. Психологічні основи методики навчання орфографії. Процес формування орфографічних дій і навичок правопису. Види правописних вправ. Методика їх проведення.

Тема 3.5. Методика вивчення частин мови на основі зв'язного тексту

Методика вивчення іменника за лінійно – концентричним принципом навчання. Методика ознайомлення з прикметником на уроках рідної мови. Методика вивчення дієслова. Методика вивчення числівника, займенника, прислівника, прийменників і сполучників у початкових класах. Методика проведення морфологічного розбору.

Тема 3.6. Урок як основна форма освітнього процесу з рідної мови

Особливості уроку української мови в початковій школі. Класифікація та типи уроків української мови. Структура уроків української мови. Вимоги до планування, підготовки й проведення уроків української мови. Особливості уроку української мови в умовах класу - комплекту.

Тема 3.7. Методика опрацювання елементів синтаксису й пунктуації

Формування поняття про речення та його типи. Методика поетапного засвоєння понять «основа речення», «головні й другорядні члени речення». Методика роботи над засвоєнням синтаксичного зв'язку між членами речення. Робота над пунктуацією на уроках рідної мови. Пунктуаційні помилки. Робота над ними. Види вправ із синтаксису й пунктуації.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	УСЬОГО	у тому числі				УСЬОГО	у тому числі			
		Лекції	Практичні	Консультації	Самостійна робота		Лекції	Практичні	Консультації	Самостійна робота
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи сучасних інформаційних технологій										
Тема 1.1. Методика навчання української мови як педагогічна наука		2	2	-	6	14	-	-	-	14
Тема 1.2. Наукові засади методики навчання грамоти		2	2	-	6	16	-	-	2	14
Тема 1.3. Навчання грамоти в сучасній початковій школі. Добукварний період навчання грамоти		4	4	-	6	16	2	-	-	14
Тема 1.4. Букварний період навчання грамоти		2	4	-	8	16	2	-	-	14
Тема 1.5. Букварний період навчання грамоти (продовження)		2	4	-	6	16	-	2	-	14
Тема 1.6. Післябукварний період навчання грамоти		2	4	-	8	16	-	2	-	14
Розділ 2. Методика розвитку усного та писемного мовлення молодших школярів										
Тема 2.1. Теоретико-методичні основи розвитку зв'язного мовлення молодших школярів		4	2	-	8	14	-	-	-	14
Тема 2.2. Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів		2	4	-	8	16	2	-	-	14
Тема 2.3. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі		4	4	-	7	16	2	-	-	14
Тема 2.4. Методика вивчення елементів лексикології в початковій школі		4	4	2	6	16	-	2	-	14
Розділ 3. Методика вивчення основних розділів початкового курсу української мови										
Тема 3.1. Наукові основи методики навчання елементів фонетики, граматики, орфографії		2	4	-	10	16	-	2	-	14
Тема 3.2. Методика вивчення елементів фонетики та графіки в початковій школі		2	4		10	16	-	2	-	14

Тема 3.3. Методика вивчення морфемної будови слова на уроках української мови в початкових класах		2	4		11	16	2	-	-	14
Тема 3.4. Методика вивчення орфографії та пунктуації		2	4		11	16	-	2	-	14
Тема 3.5. Методика вивчення частин мови на основі зв'язного тексту		4	4		11	18	2	-	2	14
Тема 3.6. Урок як основна форма освітнього процесу з рідної мови		4	4		10	16	2	-	-	14
Тема 3.7. Методика опрацювання елементів синтаксису й пунктуації		2	4	2	10	16	2	-	-	14
	270	46	62	4		270	16	12	4	238

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методика навчання української мови як педагогічна наука	2	
2.	Наукові засади методики навчання грамоти	2	
3.	Навчання грамоти в сучасній початковій школі. Добукварний період навчання грамоти	4	
4.	Букварний період навчання грамоти	4	2
5.	Букварний період навчання грамоти (продовження)	4	
6.	Післябукварний період навчання грамоти	4	2
7.	Теоретико-методичні основи розвитку зв'язного мовлення молодших школярів	2	
8.	Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів	4	
9.	Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі	4	
10.	Методика вивчення елементів лексикології в початковій школі	4	2
11.	Наукові основи методики навчання елементів фонетики, граматики, орфографії	4	2
12.	Методика вивчення елементів фонетики та графіки в початковій школі	2	2
13.	Методика вивчення морфемної будови слова на уроках української мови в початкових класах	4	
14.	Методика вивчення орфографії та пунктуації	4	2
15.	Методика вивчення частин мови на основі зв'язного тексту	4	

16.	Урок як основна форма освітнього процесу з рідної мови	4	
17.	Методика опрацювання елементів синтаксису й пунктуації	2	
Разом		62	12

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

Базова

- 1.Вашуленко М.С, Дубовик С.Г.Українська мова і читання : підруч.для 2 класу для закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019.
1 частина. Режим доступу: http://www.osvita-dim.com.ua/free/2_01_01.pdf
2 частина. Режим доступу: http://www.osvita-dim.com.ua/free/2_01_02.pdf
2. Новий Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018р.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red.N. M. Bibik. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
4. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С.Вашуленка. Київ:Літера ЛТД , 2012. 364с
5. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1 -4 класи. Київ:Видавничий дім «Освіта», 2012. 392с.
6. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. Київ: ТД «Освіта-Центр +», 2018. 240 с.

Допоміжна

- 1.Анісімова Г.О. Сучасний урок у початковій школі: традиції та інновації (навчально-методичний посібник). Тернопіль : Мандрівець, 2013. 104 с
2. Бех М. Особистісно орієнтовані технології навчання в початковій школі . Почат.школа. 2017. № 6. С. 16 – 19.
3. Богданець-Білокаленко Н., Шумейко Ю. Особливості роботи за навчально-методичним комплектом до підручника «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 2». Почат.школа. 2020. С. 26-29
4. Бондарчук Є. Інтерактивні технології – шлях до створення ситуації успіху у навчальній діяльності молодшого школяра. Почат. школа. 2017. № 11. С. 1-4
5. Бульбах Т. Підготовка та проведення уроків з мультимедійною підтримкою в початкових класах. Почат. школа. 2015. № 3. С. 56-58.
6. Вашуленко О. Методичні рекомендації щодо роботи за новим підручником «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 2» Почат. школа. 2020. №9. С.14-20.
7. Васильєва О. Реалізація технології діяльнісного методу на уроках у початковій школі. Почат.школа. 2018. № 4. С. 38
8. Захарійчук М. Особливості роботи за навчально-методичним комплектом з української мови до підручника «Українська мова та читання. 3 клас» Частина 1. Почат. школа. 2020. № 9. С. 20-26
9. Євтушик Н., Ставілова Н. Бінарний урок (позакласне читання та музичне мистецтво) у 3 класі. Почат.школа. 2018. № 6. С. 28-32

10. Кабельнікова Н. Подолання фонематичних помилок на початкових етапах оволодіння навичками письма. Почат. школа. 2017. № 4. С. 36-39.
11. Колот М. Творчі види робіт на уроках української мови. Почат.школа. 2018. № 3. С.15-18.
12. Мочульська Л. Використання дидактичних ігор на уроках української мови і математики Початкова школа. 2017. № 6. С. 20-23
13. Охріменко Л. Організація групової роботи учнів під час вивчення української мови в початкових класах. Почат. школа. 2017. № 2. С. 10- 14
14. Прозорова Л. Творчі різнорівневі вправи з української мови для розвитку уваги, логічного та дивергентного мислення учнів урок. Почат. школа. 2017. № 5. С. 36-39.
15. Ушмарова В. Організація науково-методичної роботи з учителями початкової школи у контексті Концепції «Нова українська школа». Почат.школа. 2017. № 8. С.1-4
16. Ярош Н. Групові методи роботи на уроках у початковій школі. Почат.школа. 2018. № 6. С. 50 -54.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

До навчальної дисципліни «Методика навчання української мови та каліграфія» розроблено дистанційний курс для студентів денної і заочної форм навчання відповідно. Розміщені на сайті дистанційного навчання Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Курс доступний для перегляду тільки зареєстрованим користувачам.

Інформаційні ресурси

1. <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/> - Державний стандарт початкової освіти
2. <http://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> - Типові освітні програми для 1 – 2 класів НУШ
3. <http://yakistosviti.com.ua/uk/Navchannia-gramoti> - навчання грамоти М. С. Вашуленко та ін.
4. <https://lib.imzo.gov.ua/xmlui/handle/123456789/324> – книги Захарійчук М. Д